

Motion

Ökat fokus på lipödem!

Ca 10% av Sveriges befolkning har sjukdomen Lipödem. Det är en kronisk störning i fettväven, i de mindre lymf- och blodkärlen. Sjukdomen drabbar främst kvinnor och uppstår oftast vid hormonella förändringar såsom puberteten, graviditeten eller klimakteriet. Kroppens fettceller ökar i storlek, men inte proportionerligt utan tex bara över höfter och ben. Armar och mage kan också drabbas. Fettet trycker till och försämrar funktionen i lymfsystemet vilket kan orsaka stor smärta. Många tål inte ens beröring.

Som det sett ut vid andra så kallade kvinnosjukdomar, tex fibromyalgi och endometrios, upplever kvinnor med lipödem att de inte blir trodda. Många får diagnosen fetma och blir erbjudna operationer som gastric bypass. Det finns också exempel där en kvinna fått tjocktarmen bortopererad. Alla åtgärder är förgäves.

Lipödemfettet går inte bort hur mycket kvinnan än bantar eller tränar eller går ner i vikt. Hård träning kan istället leda till ökad svullnad och värk. En vanlig följd av skammen och skulden många av dessa kvinnor upplever är att drabbas av ätstörningar och depression.

Det finns nästan ingen forskning på området och ingen evidens för vad som faktiskt fungerar. I dagens vårdutbildningar nämns knappt lipödem och en diagnoskod från Socialstyrelsen fick sjukdomen först i januari 2017. Många patienter får felaktigt diagnosen lymfödem istället för lipödem. Västmanland är den enda region som har upphandlat vård för dessa kvinnor, vilket är något vi ska vara stolta över. Den upphandlade vården består av lymfterapi med kompression, självbehandling med självmassage och andningsövningar samt måttbeställda kompressionsplagg. Dessa behandlingar hjälper lymfsystemet att arbeta mer effektivt och har positiv inverkan på svullnad och smärta.

En behandling som ingen region idag bekostar patienter med lipödem är fettsugning. Enligt en artikel i Östgöta Correspondenten bekostade ett fåtal landsting, bland dem Västmanland, detta ingrepp fram till 2018. Det betyder naturligtvis inte att sådana operationer inte längre görs, det betyder bara att det är de som kan betala operationerna själva som har tillgång till dem. Det har visat sig att för de kvinnor med lipödem som fettsugits har smärtan helt eller delvis försvunnit och att resultatet står sig efter 20–30 år.

Att ytterligare göra sjukdomen mer känd, att underlätta för patienterna att få rätt diagnos och adekvat behandling med den smärtlindring de behöver är inte bara förenligt med jämlikhet och jämställdhet, något som Regionen strävar efter, det är också ett skriande behov hos ett stort antal kvinnor.

Vi yrkar därför

Att det genomförs en behovsanalys med fokus på lipödem där det undersöks hur vårdprocessen fungerar, vilka metoder för diagnostik och behandling som finns och hur de efterföljs samt vilka kunskapsbrister som finns

Att utefter behovsanalysen genomföra adekvata åtgärder

Att möjligheten att erbjuda fettsugning som behandlingsmetod vid lipödem utreds och om möjligt införs.

Pratima Åslund (V)

Johanna Ritvadotter (V)

